

LA/Kauppinen/ehr

21.3.1979

1

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron HELSINGFORS 52

Puhelin 1511
Telefon

... Työeläkelaitoksille

OSOITTEELTAAN TUNTEMATTOMAN YRITTÄJÄN YEL-VAKUUTUKSEN PÄÄTTÄMINEN

1. Tausta

Voimassa olevan YEL-vakuutuksen hoidon edellytyksenä on, että eläkelaitoksella on tiedossaan yrittäjän kulloinenkin osoite. Monet yrittäjät ovat kuitenkin jättäneet ilmoittamatta eläkelaitokselle osoitteen muutoksesta. Eräytetyt vakuutusmaksut palautuvat näiden yrittäjien osalta ulosottoviranomaiselta merkinnöin "tuntematon".

Vaikka eläkelaitokset pyrkivät selvittämään tällaisia tapauksia, on eläkelaitosten YEL-kantoihin vuosien mittaan kertynyt sellaisia yrittäjiä koskevia vakuutuksia, joiden osoitteesta eläkelaitoksella ei ole tietoa. Tällaisten vakuutusten, joista suurin osa lienee sitä paitsi yritystoiminnan tosiasiallisen päättymisen vuoksi muuttunut jostain ajankohdasta lukien aiheettomiksi, säilyttäminen vakuutuskannassa on varsin epätarkoituksenmukaista. Aiheettomasti voimassa oleva vakuutus johtaa aiheettomiin vakuutusmaksuveloituksiin ja virheellisiin tilinpäätöstietoihin. Näiden tapausten selvittely esimerkiksi vasta eläketapauksen yhteydessä tulee olemaan vaikeata. Mikäli taas osoitteeltaan tuntematon yrittäjä tosiasiasa on harjoittanut johonkin ajankohtaan asti "katoamisensa" jälkeen yritystoimintaa, on eräytettyjen maksujen perintä käytännössä estynyt.

2. Eläkelaitoksen toimenpiteet silloin, kun yrittäjän osoite on tuntematon

2.1. Toimenpiteet osoitteen selville saamiseksi

Saatuaan ulosottoviranomaiselta ilmoituksen yrittäjän osoitteen tuntemattomuudesta eläkelaitos luonnollisesti pyrkii selvittämään yrittäjän osoitetta eri keinoin. Joskus uusi osoite onkin saatavissa esim. ulosottoviranomaisilta asiaa tarkemmin tiedusteltaessa tai osoitetoimistosta. Usein osoite näitä keinoja käyttäen jää kuitenkin selvittämättä.

ETK hankkii vuosittain eläkejärjestelmässä tarvittavia osoitetietoja Väestörekisterikeskuksesta, jolla on tiedossaan asuinkuntaa ja osoitteita koskevat tiedot kulloinkin kulumassa olevalta vuodelta. Tuntemattomien yrittäjien osoitetietojen hankkiminen on

teknisesti tarkoituksenmukaisinta toteuttaa siten, että ETK käytännöllisyys- ja taloudellisuuseikat huomioon ottaen laajentaa tiedustelun piiriä ottamalla siihen mukaan myös tällaisten osoitetietojen pyytämisen. Eläkelaitoksen tulisi tehdä tiedustelupyynnöt ETK:lle viimeistään sen vuoden lopussa, jolloin ilmoitus osoitteen tuntemattomuudesta on saatu.

Mikäli yrittäjän osoitetta ei ETK:n tiedustelun avulla Väestörekisterikeskuksesta ensimmäisellä kerralla saada, ETK säilyttää osoitepyynnön ja tulee tekemään sen perusteella myöhemmin uusia tiedusteluja Väestörekisterikeskukselle, kunnes osoite saadaan tai osoitetta ei eläkelaitoksen ilmoituksen mukaan esim. jäljempänä esitettävästä menettelystä johtuen enää tarvita.

2.2. Toimenpiteet vakuutuksen päättämiseksi

Edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta osoitteita jää selvittämättä. Jos kuitenkin selvittelytoimenpiteiden tuloksena saadaan riittävän luotettava tieto yritystoiminnan päättymisestä, esim. yrittäjän muuttamisesta ulkomaille, vakuutus voidaan päättää muuttopäivään tai tiedon täsmällisestä päivämäärästä puuttuessa muuttamisvuoden loppuun.

Suurimmassa osassa muistakin tuntemattomaksi jääneistä tapauksista tosiasiallinen yrittäjätoiminta lienee päättynyt. Ellei yhteyttä vakuutettuun ole kohtuullisessa selvittelyajassa saatu, vakuutuksen lopettamisen voidaan katsoa olevan aiheellista. Vaikka osoitetietoja ei saadakaan, voidaan kuitenkin eräissä tapauksissa yrittäjätoiminnan päättymisen todeta esim. yrittäjän aikaisemmasta asuinkunnasta saatujen verotietojen perusteella. Näissä tapauksissa vakuutus päätetään kyseisten tietojen mukaiseen päättymispäivään.

Niissä tapauksissa, joissa päättymisen jää selvittämättä, tulisi vakuutus päättää tuntemattomuuden toteamisajankohtaan. Menettelyn oikeutusta voidaan perustella sillä, että yrittäjä on laiminlyönyt YEA:n edellyttämän ilmoittamisvelvollisuutensa eikä tämän vuoksi tiedetä, harjoittaako hän YEL-vakuutettavaa toimintaa.

Vakuutuksen päättämisaikana saattaa siten tilanteesta riippuen tulla kysymykseen

- ulkomaille muuttamispäivä,
- ulkomaille muuttamisvuoden loppu, jollei täsmällinen päivämäärä ole tiedossa,
- verotietojen mukainen yrittäjätoiminnan päättymispäivä tai

- tuntemattomuuden toteamisajankohta, jollei yrittäjätoiminnan päättymistä pystytä selvittämään.

Tuntemattomuus vakuutuksen päättämisperusteena tarvitsee oman koodinsa, jotta tämä tieto näkyisi myös rekisteriotteella. Rekisteröinnistä ETK antaa lähemmät ohjeet myöhemmin.

Kun vakuutus päätetään tuntemattomuusperusteella, on aiheellista, että päättämisestä annetaan valitusosoitteella varustettu päätös. Päätöstä ei osoitteen tuntemattomuuden vuoksi voida saattaa yrittäjälle tiedoksi lähettämällä se hänelle. Tämä saattaa aiheuttaa myöhemmin epäselvyyttä, jos yrittäjä esim. vaatii eläkettä päättämisen jälkeiseltä ajalta vedoten siihen, ettei hän ole saanut tietoa vakuutuksen päättämisestä. Tiedoksiantoa hallintoasioissa koskevan lain mukaan hallintoasioissa osoitteen tuntemattomuustapauksissa tiedoksianto toimitetaan yleistiedoksiantona. Mainittua lakia analogisesti soveltaen voitaisiin päättymispäätökset saattaa tiedoksi yleistiedoksiannolla Virallisessa lehdessä.

Mikäli tällaista varmistustoimenpidettä käytetään, eläkelaitoksen tulisi toimittaa tiedot vuoden mitaan annetuista päättymispäätöksistä Viralliselle lehdelle esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa. Tiedot vuoden alkupuoliskolla annetuista päätöksistä tulisi toimittaa heinäkuun kahden ensimmäisen viikon ja vuoden loppupuolella annetuista päätöksistä tammi-kuun kahden ensimmäisen viikon aikana, jotta tiedoksianto eri eläkelaitosten päätöksistä voitaisiin kuuluttaa samassa Virallisen lehden numerossa. Lehdelle annettavista tiedoista tulisi ilmetä, minkä nimiselle yrittäjälle on annettu vakuutuksen päättämispäätös ja missä eläkelaitoksessa päätös on nähtävänä.

3. Päätetyn vakuutuksen voimaansaattaminen

Yrittäjä, jonka vakuutus on päätetty osoitteen tuntemattomuuden takia, on voinut jatkaa yritystoimintaansa keskeytyksettä tai aikaisemman yrittäjätoiminnan päätyttyä aloittaa toiminnan uudelleen jostakin myöhemmästä ajankohdasta. Toiminnan perusteella hän saattaa hakeutua uudelleen vakuutukseen tai ETK voi joutua ottamaan hänen puolestaan pakkovakuutuksen.

Näissä tapauksissa uudelleen vakuuttavan eläkelaitoksen tulee ensin selvittää, onko edellisen vakuutuksen päättäminen tapahtunut oikein. Tämän vuoksi eläkelaitoksen tulee ottaa yhteys aikaisempaan eläkelaitokseen milloin ETK:n rekisteriotteelta ilmenee YEL-vakuutuksen tulleen päätetyksi tuntemattomuuden perusteella.

Mikäli käy ilmi, että aikaisempi yritystoiminta on jatkunut tai toiminta on alkanut uudelleen edellisen vakuutuksen päättymisajankohdan jälkeen, tehdään uusi vakuutus edellisen päättymisestä eteenpäin tai jälkimmäisessä tapauksessa uuden yrittäjätoiminnan alkamisesta. On kuitenkin huomattava, että uusi vakuutus laiminlyöntisanktioineen voidaan saattaa voimaan YEL 12 §:n mukaisesti korkeintaan hakemusvuotta ja viittä sitä edeltävää vuotta koskevana.

Kun kysymyksessä on aikaisemman yritystoiminnan jatkuminen voi uusi vakuuttamisjakso muodostua 4 kuukautta lyhyemmäksi.

Jos käy ilmi, että tosiasiallinen päättymisajankohta on aikaisempi kuin päättymispäätöksessä oleva, voidaan ajankohta muuttaa oikeaksi vain, jos vakuutus-oikeus hakemuksesta ensin poistaa päättymispäätöksen.

ELÄKETURVAKESKUS

Antti Rönkä